

Навчально-дослідна програма
«КИЇВСЬКЕ ХРИСТІЯНСТВО ТА УНІЙНА ТРАДИЦІЯ»

Український Католицький Університет
Гуманітарний факультет
Центр релігійної культури імені Ігоря Сковича
Філософсько-богословський факультет

Національна академія наук України
Інститут української археографії
та джерелознавства
імені М. С. Грушевського
Львівське відділення

за підтримки

Львівська національна наукова
бібліотека України
імені Василя Стефаника

З благословення

Глави Української Греко-Католицької Церкви
Блаженнішого Святослава Шевчука

За сприяння фундації
Омеяна та Тетяни Антоновичів

Видання здійснюється
у рамках публічного проекту
«Соборна Україна та Київська традиція»
за жертвовної підтримки
українських меценатів

ЗАМОЙСЬКИЙ ПРОВІНЦІЙНИЙ СОБОР РУСЬКОЇ УНІЙНОЇ ЦЕРКВИ 1720 року

Книга 1: Діяння та постанови

Загальна редакція та історичний нарис
Ігоря Скочиляса

Упорядкування:
*Ростислав Паранько, Ігор Скочиляс,
Ірина Скочиляс*

Львів 2021

УДК 271.4-732.3-284-273(438.14-21)"1720"(062.536)

3 264

Науковий редактор серії: доктор істор. наук *Ігор Скочиляс*

Переклади: *Ростислав Паранько* (з латинської та польської), *Олег Дух* (з польської)

Рецензенти: проф., доктор істор. наук *Мирон Капраль*; доктор габ. *Анджей Гіль*

Рекомендовано до друку Вченими радами Гуманітарного факультету Українського католицького університету (засідання 8 грудня 2020 р., протокол № 7) та Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України (засідання 20 жовтня 2020 р., протокол № 8)

3 264 Замоїський провінційний собор Руської Унійної Церкви 1720 року, кн. 1: Діяння та постанови / упоряд. Р. Паранько, Іг. Скочиляс, Ір. Скочиляс. – Львів: Український католицький університет, 2021. – с + 804 с. – (Серія «Київське християнство», т. 23).

ISBN ???????????

Міждисциплінарне дослідження на перетині богослов'я, історії, культури та філософії представляє феномен Замоїського провінційного собору Руської Унійної Церкви 1720 р. в контексті процесів конфесіоналізації й модернізації в Центрально-Східній Європі. Кодифікована за римською посттридентською моделлю замоїська традиція стала частиною еклезіальної, історичної й культурної пам'яті греко-уніатів (греко-католиків) Речі Посполитої, Російської імперії та монархії Габсбургів.

Уже в останній чверті XVIII ст. інструменталізація Замостя в епоху націоналізмів, москвофільського руху в Галичині й нищівна критика «обрядових гібридизмів» призвели до деформації уявлень про Замоїський собор і репрезентовану ним унійну традицію та редукції його інтерпретаційного поля до важливого, але вузького кола літургійних питань у дискурсі латинізації. Парадигмальні зміни в міжвоєнний період, запропоновані Андреем (Шептицьким) як «візантійський поворот» до східних джерел тотожності греко-католиків, і пошук єдності з православними дезавували, за підтримки Римської курії, нав'язуваний традиціоналістами топос Замостя як непорушного «сховища пам'яті». А «відкриття Сходу» на Другому Ватиканському соборі знову зробило гостро актуальним переосмислення замоїських реформ у сучасній глобальній спадщині УГКЦ, яке триває донині й потребує зцілення еклезіальних ран минулого.

Основою критичної реінтерпретації Замоїського собору 1720 р. є коментоване видання діянь, постанов та інших актів собору мовою оригіналу (латинська (1724), «проста руська» (1744) і польська (1785)) та в перекладі на сучасну українську. «Діарій» Антонія (Завадського), «Устави синоду Замоїського» (1744?) і деякі декрети 1720 р. вводяться до наукового вжитку вперше.

Для всіх, кого цікавить унійна традиція київського християнства та її досі дискусійний феномен – Замоїський собор.

© Видавництво УКУ, макет, 2021

© Ігор Скочиляс, загальна редакція, упорядкування, нарис, 2021

© Ростислав Паранько, упорядкування, переклади, 2021

© Олег Дух, переклади, 2021

© Ірина Скочиляс, упорядкування, 2021

ISBN ???????????

Колишній храм Покрову Богородиці та св. Миколая Чудотворця
в м. Замостя Холмсько-Белзької єпархії, де 26 серпня – 17 вересня 1720 р.
відбувалися сесії провінційного собору Руської Унійної Церкви
Сучасна світлина

ЗМІСТ

Перелік скорочень	xi
Автори коментарів	xv
Перелік ілюстрацій	xvii
<i>Гор Скочиляс</i> . Еклезіальна, історична і культурна пам'ять уніатів (греко-католиків) про Замайський провінційний собор (остання чверть XVIII – початок XXI століть).....	xxiii
Від упорядників	lxxxv

ДОКУМЕНТИ ТА МАТЕРІАЛИ

Розділ 1

«Діарій Замайського собору»

25 серпня – 18 вересня 1720 року та «Житіє Лева Кишки» початку 1730-х років о. Антонія (Завадського)

<i>Гор Скочиляс</i> . Василянська «легенда» Замайського собору	5
№ 1 Фрагмент «Щоденника» протоархимандрита Василянського чину о. Антонія (Завадського) з описом діянь Замайського провінційного собору 1720 року	25
№ 2 Фрагмент «Житія Лева Кишки» з оцінкою участі київського митрополита в Замайському соборі.....	85

Розділ 2

Діяння, постанови й інші акти Замайського провінційного собору, апробовані Папським престолом та опубліковані в друкарні Конгрегації поширення віри у Римі 1724 року

№ 1 Подячний лист київського митрополита Лева (Кишки) до Святішого Отця Венедикта XIII за підтримку апробації Римською курією актів Замайського провінційного собору	98
№ 2 Бреве Святішого Отця Венедикта XIII про затвердження постанов Замайського провінційного собору	103
№ 3 Декрет Конгрегації поширення віри про затвердження постанов Замайського провінційного собору.....	110

№ 4	Декрет Конгрегації Тридентського собору про схвалення постанов Замойського провінційного собору	113
№ 5	Промова апостольського нунція Джіроламо Грімальді під час урочистого відкриття Замойського провінційного собору.....	116
№ 6	Норми оплат за адміністративні й судові послуги, надані в єпископських канцеляріях	122
№ 7	Загальний покажчик діянь та постанов Замойського собору	126
№ 8	Католицьке Ісповідання віри, складене київським митрополитом Левом (Кишкою) та іншими учасниками Замойського собору під час його урочистого відкриття	130
№ 9	Католицьке Ісповідання віри, складене учасниками Замойського собору – протоархимандритом Антонієм (Завадським) та іншими монахами Василянського чину – під час його урочистого відкриття.....	186
№ 10	Католицьке Ісповідання віри, складене смоленським архієпископом Лаврентієм (Друцьким-Соколинським) під час Другої урочистої сесії Замойського собору.....	204
№ 11	Декрет Конгрегації поширення віри про схвалення ініціативи київського митрополита Лева (Кишки) щодо скликання провінційного собору Руської Унійної Церкви	215
№ 12	Пастирський лист київського митрополита Лева (Кишки) до архимандрита Черейського монастиря о. Йоана-Хризостома (Радзимінського-Францкевича) про скликання провінційного собору Руської Унійної Церкви у Львові на 26 серпня 1720 року	218
№ 13	Пастирське послання київського митрополита Лева (Кишки) до духовенства Руської Унійної Церкви про скликання провінційного собору в Замості на 26 серпня 1720 року	221
№ 14	Діяння провінційного собору.....	223
№ 15	Постанови собору	257

Розділ 3

Декларації, декрети і заяви Замойського провінційного собору, що не ввійшли до офіційного римського видання 1724 року

<i>Ігор Сkochиляс.</i> Декрети Замойського собору.....	423
№ 1 Декларація протоархимандрита Василянського чину о. Антонія (Завадського) про передачу Перемишльського семінарійного фондушу на утримання унійних клириків, які навчатимуться у Львівській папській колегії оо. театинів	459
№ 2 Декларація київського митрополита Лева (Кишки) про добровільну відмову від юрисдикції над унійними деканатами в Брацлавському воєводстві на користь львівського єпископа Атанасія (Шептицького)...	466

№ 3	Декларація львівського єпископа Атанасія (Шептицького) про добровільну відмову від юрисдикції над унійними деканатами в Брацлавському воєводстві на користь київського митрополита Лева (Кишки)...	470
№ 4	Письмовий дозвіл київського митрополита Лева (Кишки) на висвячення вітебського ігумена та офіціала Полоцької архієпархії о. Антонія-Августина (Любенецького) архимандритом Мінської василіянської обителі	477
№ 5	Декрет про пастирський податок «катедратик»	480
№ 6	Прохання, представлені отцями Замойського провінційного собору до обговорення й вирішення Священній Конгрегації поширення віри у Римі.....	484

Розділ 4

Руськомовна версія постанов

Замойського провінційного собору, опублікована з ініціативи київського митрополита Атанасія (Шептицького)
(друкарня Львівського Успенського братства, Львів 1744 року)

Світлана Зінченко. Руськомовні видання компендіуму з 1744 року постанов Замойського собору (книгознавчо-кодикологічне дослідження).....	539
Публікація компендіуму постанов Замойського собору в друкарні Львівського Успенського братства.....	558

Розділ 5

Польськомовна версія постанов

Замойського провінційного собору
(друкарня Віленського василіянського монастиря,
Вільно 1785 року)

Інна Кажуро. Замойський собор у книжній культурі: екземпляри віленських василіянських видань XVIII століття (за матеріалами сучасних бібліотечних збірок Вільнюса).....	585
Публікація діянь і постанов Замойського собору в друкарні Віленського василіянського монастиря.....	597
Бібліографія	693
Географічний покажчик.....	745
Іменний покажчик.....	761

Наукове видання

Серія «Київське християнство», т. 23
Серію засновано 2013 року

**ЗАМОЙСЬКИЙ
ПРОВІНЦІЙНИЙ СОБОР
РУСЬКОЇ УНІЙНОЇ ЦЕРКВИ
1720 року**

Богословське редагування
Тарас Шманько

Літературне редагування
Наталія Кім

Коректура тексту:
Андрій Гречило, Людмила Лободзець

Художнє оформлення обкладинки
Євген Равський

Укладення покажчиків:
Надія Халак, Юрій Пелех

Технічне редагування
Ростислав Рибчанський

Верстка та опрацювання світлин
Юрій Пелех

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

вул. І. Свенціцького, 17, Львів 79011

факс: (032) 240 94 96

e-mail: ucupress@ucu.edu.ua

www.press.ucu.edu.ua

Свідоцтво про реєстрацію ДК 5801 від 23.11.2017

Підписано до друку 07.07.2021. Формат 70×100/16.

Папір офсетний. Друк офсетний.

Гарнітура «Times New Roman».

Умовн. друк. арк. 73,45. Обл.-вид. арк. 56,5.

Наклад 500 прим.

Надруковано у друкарні ТОВ «Видавничий дім «Укрпол»

вул. Новаківського, 7, м. Стрий, Львівська обл., 82400

www.ukrpol.ua

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК 4451 від 10.12.2012